

Norconsult
v/Amalie Sofie Liane

Saksbehandler, innvalgstelefon
Liv Ingrid Kravdal,

Dette brevet er fra Statsforvalteren som
frem til 31.12.2020 het Fylkesmannen

Tillatelse til utskifting av kai i Hovedøya landskapsvernområde

Statsforvalteren gir tillatelse til utskifting av rutebåtkaia i Hovedøya landskapsvernområde, med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Det er knyttet vilkår til tillatelsen.

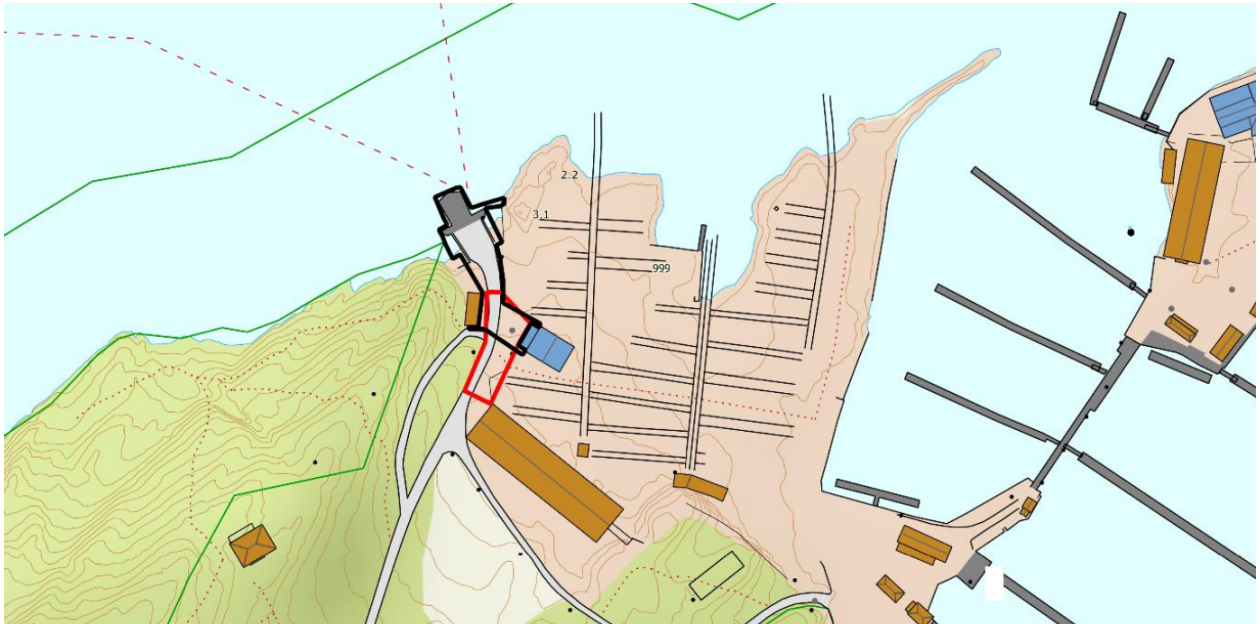
Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 26.02.2021. Norconsult søker på vegne av Bymiljøetaten i Oslo kommune om utskifting av rutebåtkaia på Hovedøya i Oslo kommune.

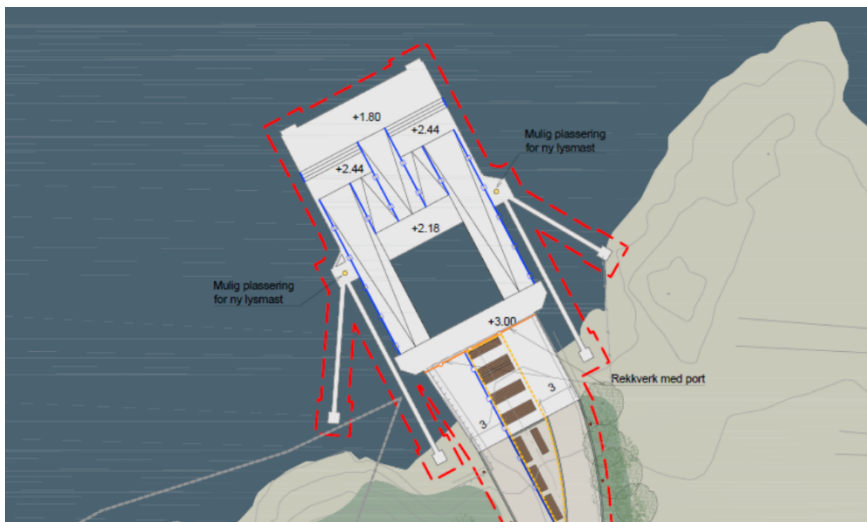
Bakgrunnen for utskifting av rutebåtkaia er at den må tilrettelegges for den nye el-fergen som skal gå som rutebåt mellom øyene i Indre Oslofjord. Søknaden omfatter nærmere spesifisert følgende tiltak: Riving av trebrygge, etablering av ny brygge og rehabilitering av eksisterende betongbrygge, forankring med stag og betongfundamenter til fjell på Hovedøya, og etablering av et begrenset riggområde på land.

Den eksisterende kaia på Hovedøya består av en trebrygge på ca. 65 m² som er fundamentert på stålrørspeler. Trebrygga skal rives og deponeres, mens eksisterende betongkonstruksjon på land beholdes. For den nye brygga skal man gjenbruke en flytebrygge som i dag ligger på Rådhusbrygge 4. Flytebrygga skal slepes til Hovedøya og etableres med to vertikale glidepeler (stålrørspeler) som forankres horisontalt med fire stag til betongfundamenter på land. Disse stagene som skal sikre bryggen til land skal etableres utenfor grensen til naturreservatet, og vil i sin helhet ligge innenfor landskapsvernområdet. Eksisterende landganger skal gjenbrukes. På land skal det etableres nye venteområder utstyrt med benker. Benkene vil etableres delvis på eksisterende betongkonstruksjon og på grusveien opp fra kaia.

Ifølge søker vil tiltaket i hovedsak skje på områder som allerede er opparbeidet i dag. Ved gjennomføring av tiltaket skal det være fokus på korrekt massehåndtering og arbeid nær de rødlistede og fremmede artene skal minimeres. Tilføring av masser til området skal være rene masser og eventuell graving skal minimeres. Maskiner som skal benyttes skal vaskes før de kommer inn i området.

Figur 1: Kartutsnitt som viser tiltaksområdet med svart avgrensning og riggområdet med rød avgrensning.

Figur 2: Skisse av ny kai.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Hovedøya landskapsvernområde. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Hovedøya landskapsvernområde med plantelivsfredning ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 19.05.2006. Formålet med verneområdet er å «*bevare et vakkert, særegent og historisk verdifullt natur- og kulturlandskap, samt et rikt planteliv og vitenskaplig interessante geologiske forekomster som bidrar til å gi området dets karakter. Deler av området har spesiell betydning som voksested for sjeldne plantearter og -samfunn.*»

I denne saken er det spesielt punktene 1, 3 og 5 i verneforskriftens § 3 som vil være sentrale.

1. Det må ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan endre landskapets art og karakter. Eksempler på dette er: oppføring av bygninger, anlegg og varige eller midlertidige innretninger, påbygging eller omfattende eksteriørmessige endringer av eksisterende bygninger og anlegg, fjerning eller inngrep i kulturminner så som historiske veier og stier, hensetting av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, anlegg av veier og stier, uttak, planering og utfylling av masse, inngrep i berggrunnen, drenering og annen form for tørrlegging, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, forsøpling, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende. Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må anses å endre landskapets art eller karakter vesentlig.
3. Motorferdsel til lands er forbudt.
5. Det er ikke tillatt utover 1 døgn å forankre båt, eller hensette seilbrett og lignende innenfor verneområdet.

Under «Generelle unntak» i forskriftens § 4 punkt 5 står det at bestemmelsene i § 3 punkt 1-4 ikke er til hinder for drift og vedlikehold av eksisterende kommunale anlegg. Vi vurderer imidlertid dette tiltaket som mer omfattende enn drift og vedlikehold, og denne unntaksbestemmelsen kommer dermed ikke til anvendelse.

Verneforskriften åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til utskifting av kaia. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Det er innhentet kunnskap fra de nasjonale databasene Naturbase og Artskart, fra forvaltnings- og skjøtselsplanen for Hovedøya, mottatt søknad, samt generell kunnskap som er tilegnet gjennom å være forvaltningsmyndighet siden området ble vernet.

Den nye kaia ser ikke ut til å være i konflikt med registrerte truede naturtyper, men noen få meter fra tiltaksområdet er det registrert en forekomst av åpen grunnlendt kalkmark. Det er også registrert hagemark og rik edellauvskog i nærheten. Området rundt kaia er registrert som et viktig område for flere arter av stor og særlig stor nasjonal forvaltningsinteresse, blant annet hettemåke (VU), lomvi (CR), bakkekløver (VU), oslosildre (NT) og svartmispel (VU). I Artskart er det registrert funn av blant annet ærfugl (NT), fiskemåke (NT), hettemåke (VU), hønsehauk (NT) og oslosildre (NT) i nærheten av kaia, samt insektet *Fenusa ulmi* (NT). Det er registrert flere fremmede arter innenfor eller i nærheten av tiltaksområdet, blant annet kanadagullris (SE), russesvalerot (SE), sibirbergknapp (SE), gravbergknapp (SE), hvitdodre (SE), vinterkarse (SE) og kuletistel (HI).

Forekomsten av den sjeldne arten oslosildre på berget rett sør for kaia benyttes i undervisningssammenheng. Vi kan ikke se at forekomsten vil påvirkes negativt av tiltaket. I og med at forekomsten benyttes i undervisningssammenheng, bør tilgangen til forekomsten heller ikke bli dårligere som følge av tiltaket. Så lenge dette blir ivarettatt kan vi ikke se at det er annet enn områder som allerede er opparbeidet i dag som vil bli berørt. Etter vår vurdering vil ikke tiltaket medføre vesentlig skade på naturverdiene, og faren for dette kan begrenses ytterligere ved at det settes vilkår til tillatelsen. Vi kan heller ikke se at utskifting av kaia vil føre til en vesentlig endring av landskapets art og karakter. Dette gjelder også riggområdet da dette kun er et midlertidig tiltak. Ett av stagen som forankrer kaia til land vil fundamenteres i en diabasgang. Forankringen holdes imidlertid utenfor Vestre Hovedøya naturreservat, og vil også ligge under havnivå. Vi vurderer at inngrepet i diabasgangen derfor kan aksepteres til tross for at geologi er en del av verneformålet.

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av utskifting av kaia skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. Det har blitt utført flere grave- og anleggstiltak innenfor landskapsvernområdet de siste årene, men vi kan ikke se at dette tiltaket vil medføre en nevneverdig økning av den samlede belastningen på naturverdiene.

Statsforvalteren legger til grunn at det foreligger nødvendig kunnskap om naturverdiene og virkningene av tiltaket. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Det vil settes vilkår til dispensasjonen, og kostnadene ved gjennomføringen av disse vilkårene må bæres av tiltakshaver. Vi anser sannsynligheten for miljøforringelse utover planlagte anleggsarbeider for å være liten. Skulle imidlertid skader oppstå er det tiltakshaver som skal stå ansvarlig for kostnadene ved retting.

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder tas i bruk. Det forutsettes at tiltaket gjennomføres så skånsomt som mulig og tar hensyn til naturverdiene. Det stilles også blant annet vilkår om at fremmede arter som måtte dukke opp i tiltaksområdet som følge av arbeidene skal bekjempes i minst 3 år etter endt arbeid.

Etter vår vurdering er utskifting av kaia ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilråene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er oppfylt.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til utskifting av rutebåtkazia i Hovedøya landskapsvernområde. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Eventuell motorisert ferdsel skal skje langs eksisterende turveitraséer, og skal ikke føre til skader på naturverdier. Unødvendig kjøring tillates ikke.
- Anleggsmaskiner skal være rengjort før de kjøres inn i anleggsområdet slik at spredning av fremmede arter unngås.
- Masser som graves opp skal legges på duk før de legges tilbake.
- Fremmede arter som måtte dukke opp i tiltaksområdet som følge av arbeidene skal bekjempes i minst 3 år etter endt arbeid. Som et minimum skal syrin og alle fremmede uønskete arter med svært høy risiko og høy risiko på fremmedartslista bekjempes (eks. russesvalerot, kuletistel, kanadagullris, russekål).
- Tiltaket skal utføres innen 31.03.2021.

- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn (e.f.)
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Liv Ingrid Kravdal
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

OSLO KOMMUNE PLAN- OG BYGNINGSETATEN	Postboks 364 Sentrum	0102	OSLO
OSLO KOMMUNE BYMILJØETATEN	Postboks 636 Løren	0507	OSLO